

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมของชาติ มีวิวัฒนาการต่อเนื่องมานับพันปี และมีส่วนสำคัญในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าของชาติ คนไทยใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร ถ่ายทอดวัฒนธรรม และใช้เป็นหลักฐานสำคัญในการแสดงถึงความเป็นมาของชาติไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ดังนั้น ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป ดังกระแสพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ในการเสด็จมาทรงเข้าร่วมประชุมทางวิชาการเรื่องปัญหาการใช้คำไทย ของชุมนุมภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2505 ตอนหนึ่งว่า “ภาษาเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของชาติ...ประเทศไทยนั้นมีภาษาของเราเองซึ่งต้องหวงแหน...เรามีโชคดีที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาล จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องรักษาไว้” (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะอักษรศาสตร์, 2542: 8)

สุจริต เพ็ชรขอบ และสายใจ อินทร์พรชัย (2538: 4-5) กล่าวถึงความสำคัญของภาษาไทย สรุปได้ว่า ภาษาไทยเป็นเครื่องหมายแสดงเอกลักษณ์ประจำชาติ ใช้ติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ช่วยสร้างความเป็นเอกภาพของคนในชาติ และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ในสาขาวิทยาการต่างๆ ตลอดจนใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพ

ในปัจจุบันพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญของภาษาไทย ดังปรากฏในมาตรา 23 (4) ที่ระบุเกี่ยวกับแนวการจัดการศึกษาว่า “ต้องจัดการเรียนรู้ให้เกิดความรู้และทักษะด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง” (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2545: 14) ประกอบกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้ให้ความสำคัญแก่วิชาภาษาไทย โดยกำหนดให้ภาษาไทยเป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างพื้นฐานการคิด และใช้เป็นกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาและวิกฤตของชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

จากข้อมูลข้างต้นเห็นได้ว่า ภาษาไทยมีความสำคัญยิ่งต่อสังคมไทย ทั้งในส่วนที่ใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาหาความรู้ ใช้ในการติดต่อสื่อสาร และใช้ในการแสดงเอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมของชาติไทย ดังจะขออัญเชิญพระราชดำรัสของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในพิธีพระราชทานรางวัลการประกวดทำนองเสนาะของกรมศิลปากร เมื่อวันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2521 ใจความตอนหนึ่งว่า “ภาษานอกจากจะเป็นเครื่องสื่อสารความรู้สึกรักนึกคิดของคนในโลกแล้วยังเป็นเครื่องแสดงให้เห็นวัฒนธรรม อารยธรรม และเอกลักษณ์ประจำชาติอีกด้วย ไทยเป็นอารยประเทศซึ่งมีขนบประเพณี ศิลปกรรม วรรณคดี และภาษาซึ่งเจริญรุ่งเรืองมาแต่อดีตกาล เราผู้เป็นอนุชนจึงควรภูมิใจช่วยกันผดุงรักษามรดกทางวัฒนธรรมอันเป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่บรรพบุรุษได้อุทิศสร้างสรรคขึ้นไว้ให้เจริญสืบไป” (ผะอบ ไปชะกะฤษณะ, 2544: 14)

จากความสำคัญของภาษาไทยดังกล่าว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่คนไทยทุกคนจะต้องศึกษาเรียนรู้ และทำความเข้าใจเนื้อหาภาษาไทยอย่างลึกซึ้ง เนื่องจากภาษาไทยสามารถใช้เป็นพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ และเป็นวัฒนธรรมที่แสดงถึงความเป็นชาติไทย รวมถึงเป็นสิ่งทีสะท้อนถึงวัฒนธรรมต่างๆ ได้อย่างชัดเจน ดังที่ สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์ทรัพย์ (2538: 95) ได้แสดงทรรศนะเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทยสรุปได้ว่า การสอนภาษาไทย ไม่ว่าจะเป็นการใช้ภาษา หลักภาษาหรือวรรณคดีก็ตาม จะต้องมีการวางเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีแทรกอยู่ด้วย ครูภาษาไทยจึงควรสร้างบรรยากาศ จัดสภาพการเรียนการสอน ตลอดจนกิจกรรมทั้งในและนอกหลักสูตรเพื่อโน้มน้าวใจให้นักเรียนรักภาษาไทย รักชาติ และคิดที่จะทำนุบำรุงรักษาภาษาไทย และวัฒนธรรมสาขาอื่นๆ ไว้สืบไป

จากที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ภาษาไทยเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทย เป็นมรดกตกทอดมาจากบรรพบุรุษ เป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการบันทึกและถ่ายทอดวัฒนธรรมเอาไว้มิให้สูญหายซึ่งอาจจะถ่ายทอดเป็นลายลักษณ์อักษรหรือมุขปาฐะสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการถ่ายทอดเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี อันเป็นสิ่งที่เกิดจากความรู้และการปฏิบัติของบรรพบุรุษหรือที่เรียกว่า “ภูมิปัญญา” ซึ่งเป็นความรู้ความสามารถ กิจกรรม ผลงาน ประสบการณ์ ทักษะ ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ เลือกรสร ปรับปรุง พัฒนา สั่งสมและถ่ายทอดสืบทอดกันมาเป็นเวลานานของผู้คนในท้องถิ่น รวมทั้งสิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นมาจากวัสดุ อุปกรณ์ และทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น เพื่อนำมาใช้ในการดำรงชีวิตตลอดจนในการแก้ไขปัญหาต่างๆ โดยมีการประยุกต์ใช้ให้เข้ากับบริบทของท้องถิ่น เช่น ประเพณีของท้องถิ่น ภาษาถิ่น ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น การละเล่นพื้นบ้าน เพลงพื้นบ้าน และเทคโนโลยีพื้นบ้าน ดังนั้น การศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงเป็นการศึกษาที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับ

วัฒนธรรม ดังที่ จุลทัศน์ พยาฆรานนท์ (2543: 8) ให้ความหมายของ ภูมิปัญญาไว้ว่า “ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นความรู้ที่ชาวบ้านในแต่ละท้องถิ่นได้สั่งสมขึ้นมาจากประสบการณ์ มีการจัดระเบียบประสบการณ์นั้นเป็นหมู่เป็นพวก เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และได้ใช้ประโยชน์และประพาศสืบต่อกันมาในหมู่บ้านหลายชั่วอายุคน”

ประเวศ วะสี (2536: 36) ให้ทรรศนะเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นว่า “ภูมิปัญญาท้องถิ่น สะสมขึ้นจากประสบการณ์หรือความชัดเจน จากวิถีชีวิตและสังคมในท้องถิ่นหนึ่งๆ เป็นภูมิปัญญาที่มาจากประสบการณ์จริงจึงมีความเป็นบูรณาการสูง ทั้งในเรื่องของกาย ใจ สังคม และสิ่งแวดล้อมมีวัฒนธรรมเป็นฐาน มีความเชื่อมโยงไปสู่นามธรรมที่ลึกซึ้งสูงส่ง และเน้นความสำคัญของจริยธรรมมากกว่าวัตถุนิยม”

เอกวิทย์ ณ ถลาง (2540: 42) กล่าวว่า “ภูมิปัญญา หมายถึง ความรู้ ความคิด ความเชื่อ ความสามารถ ความชัดเจน ที่กลุ่มชนได้จากประสบการณ์ที่สั่งสมไว้ใน การปรับตัวและดำรงชีวิต ในระบบนิเวศหรือสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมที่ได้มีการพัฒนาสืบสานกันมา”

พรทิพย์ ศิริสมบุญเวช (2541: 30) ให้ทรรศนะเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นว่า “เกิดจากการสั่งสมความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับการถ่ายทอดจากบุคคล และสถาบันต่างๆ ในท้องถิ่น โดยมีวัฒนธรรมเป็นฐาน และบุคคลในท้องถิ่นได้ถือปฏิบัติมาเป็นเวลานาน”

จากทรรศนะของนักวิชาการที่ได้ให้ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่นข้างต้น จะเห็นว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความสำคัญในฐานะที่เป็นวัฒนธรรมที่สำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้น และปลุกจิตสำนึกให้เห็นคุณค่าของความเป็นไทย เมื่อพิจารณาแล้วนั้น ภาษา วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ตามที่ ประภาศรี สีหอำไพ (2550: 8-9) กล่าวไว้ว่า “ภาษากับวัฒนธรรม มีความสัมพันธ์ที่ต่างส่งเสริมซึ่งกันและกัน เพราะภาษาบันทึกวัฒนธรรมเก็บรวบรวมไว้ ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารที่สำคัญ สามารถสะท้อน วัฒนธรรมของเจ้าของภาษา การเรียนรู้วัฒนธรรมล้วนต้องผ่านภาษา ภาษาจึงเป็นส่วนหนึ่งของ วัฒนธรรม” สอดคล้องกับที่ สุจิต เพียรชอบ (2539: 4) กล่าวไว้สรุปได้ว่า ภาษาไทยมีความสำคัญมากในฐานะที่ใช้เป็นสื่อในการถ่ายทอดเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษที่ได้สร้างสรรค์ สะสม อนุรักษ์ และถ่ายทอดให้แก่ลูกหลาน ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่และบทบาทโดยตรงของครูภาษาไทย ในการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมของสังคม ซึ่งนอกจากกระทำโดยการสั่งสอนแล้ว

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยวิธีการนำความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งเป็นวัฒนธรรมพื้นบ้านมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนภาษาไทย จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้ และยังเป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมของชาติให้คงอยู่สืบไป

นอกจากเป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมดังที่กล่าวไว้แล้ว ภูมิปัญญาท้องถิ่นยังช่วยในการบรรเทาวิกฤติต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมยุคโลกาภิวัตน์หรือยุคข่าวสารไร้พรมแดน ซึ่งมีการไหลบ่าของวัฒนธรรมต่างชาติอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรม สภาพความเป็นอยู่ สังคมและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ประชาชนเริ่มหันเหไปสู่วิถีชีวิตแบบบริโภคนิยม มีการละทิ้งถิ่นฐานบ้านเกิด หลังไหลเข้าสู่เมืองหลวงซึ่งมีการกระจุกตัวของประชากรอย่างหนาแน่น ก่อให้เกิดปัญหานานัปการตามมา และที่สำคัญประการหนึ่งคือ ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาซึ่งมีอยู่ในแต่ละท้องถิ่นถูกลืมเลือนไปด้วย ดังที่ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541) กล่าวไว้ สรุปได้ว่า ประชาชนไทยโดยเฉพาะเยาวชน หลงไหลในวัฒนธรรมต่างชาติที่เข้ามาในรูปแบบของสินค้า และเสพสิ่งบันเทิงต่างๆ โดยไม่สามารถควบคุมได้ สภาพปัจจุบันของสังคมที่แสดงออกนี้ เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความอ่อนแอและขาดความเป็นตัวของตนเองของสังคมไทย อันเป็นผลมาจากการขาดความสมดุลแห่งการเรียนรู้ระหว่างภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาสากล เพราะภูมิปัญญาสากลได้ชี้นำความคิดในการพัฒนาประเทศมาเป็นเวลายาวนานเกือบครึ่งศตวรรษ ในขณะที่ภูมิปัญญาไทยได้สูญหายไปจากสังคมไทยเกือบจนหมดสิ้น แต่ขณะเดียวกันมีภูมิปัญญาสากลที่ไม่เหมาะสมกับสังคมไทยเข้ามาแทนที่ภูมิปัญญาไทย สอดคล้องกับแนวคิดของ รุ่ง แก้วแดง (2543) ที่สรุปได้ว่า การรับภูมิปัญญาตะวันตกเข้ามาโดยปราศจากการเลือกสรรเพื่อประยุกต์ใช้ในหลักสูตรสำหรับการเรียนการสอน นำมาซึ่งการทำลายวัฒนธรรมดั้งเดิม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมก่อให้เกิดปัญหาความไม่สมดุลในการดำรงชีวิตหลายประการ การอนุรักษ์และฟื้นฟูภูมิปัญญาไทยนั้นกระทำได้ด้วยกระบวนการให้การศึกษาแก่ประชาชนเท่านั้น จึงจะสามารถนำภูมิปัญญาไทยที่เป็นความภาคภูมิใจของชาติคืนสู่สังคมไทยได้

ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า แนวทางการแก้ปัญหาและส่งเสริมเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ การให้การศึกษาแก่คนในชาติ และต้องมีการสนับสนุนให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้คิดแก้ปัญหาด้านการจัดการ สามารถดำเนินชีวิตได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก และเหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่น ที่สำคัญการจัดการศึกษานั้นจะต้องให้ความสำคัญในเรื่องของภูมิปัญญาท้องถิ่นมากขึ้น ตามที่ รุ่ง แก้วแดง (2543) แสดงทรรศนะว่า การจัดการศึกษาที่ผ่านมาของไทยในอดีตนั้น ได้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้งในด้านเนื้อหาและการจัดการเรียนการสอนอยู่ถึง 80%-90% แต่เมื่อรับระบบการจัดการศึกษาจากตะวันตกเข้ามาแล้วนั้น กลับเหลือเนื้อหาและ

การจัดการเรียนการสอนที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอยู่เพียง 5%-10% เท่านั้น วิฤตการณั์อันเนื่องมาจากการจัดการศึกษาเช่นนี้ ได้ก่อให้เกิดความทุกข์ยากแก่ผู้เรียน เนื่องจากเนื้อหาที่เรียนไม่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2543: 27) ที่กล่าวถึงการจัดการศึกษาของไทยสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาที่ผ่านมาไม่ตอบสนองต่อกระบวนการพัฒนาผู้เรียน ผู้สอนส่วนใหญ่จะใช้รูปแบบและวิธีการเรียนการสอนที่เน้นผู้สอนเป็นศูนย์กลาง เน้นการถ่ายทอดความรู้และเนื้อหา โดยละเลยการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพไม่นำเหตุการณ์และปัญหาจากชุมชนเข้ามาจัดการเรียนรู้ไม่สนใจวิฤตการณั์ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ค่านิยม และภูมิปัญญาไทย จากทรรศนะของนักวิชาการเห็นได้ว่า การส่งเสริมให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อการจัดการศึกษาของประเทศไทย ซึ่งการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาการศึกษานั้นเป็นสิ่งที่ให้คุณประโยชน์อย่างยิ่ง ดังที่ รุ่ง แก้วแดง (2545: 8) แสดงทรรศนะไว้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีคุณค่าทางวัฒนธรรม สามารถเป็นที่มาขององค์ความรู้ที่จะเกิดขึ้นใหม่ช่วยในการเรียนรู้ การแก้ปัญหาการจัดการ และการปรับตัวในการดำเนินชีวิตของคนไทย เป็นองค์ความรู้ความสามารถ และทักษะของคนไทยอันเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ เลือกสรรพัฒนาและถ่ายทอดสืบต่อกันมาเพื่อให้การแก้ปัญหาและการพัฒนาชีวิตของคนไทยมีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับยุคสมัย

การส่งเสริมเรื่องการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษานั้น ควรต้องเริ่มต้นจากนโยบายระดับชาติ เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้ให้ความสำคัญในเรื่อง ศิลปะ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยกำหนดไว้ในหลายมาตรา ได้แก่ มาตรา 46 มาตรา 96 มาตรา 81 และมาตรา 289 (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2540) และเพื่อเป็นการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าสู่การศึกษาทุกระดับ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องส่งเสริมศิลปะ วัฒนธรรม เน้นความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม กระบวนการจัดการเรียนรู้มีการบูรณาการในเรื่อง ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และให้ความสำคัญกับการศึกษาเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นตามที่มีการกำหนดไว้ในหลายมาตรา ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

มาตรา 7 ระบุว่า “ในกระบวนการการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและ

ส่งเสริมสิทธิเสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่ม สร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง”

มาตรา 23 (3) ระบุว่า “การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่อง ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา”

นอกจากนั้นในมาตรา 27 ได้ระบุว่า “ให้สถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสารของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ”

จากข้อมูลดังกล่าวสรุปได้ว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 7 และมาตรา 23 ให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยให้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นบูรณาการเข้ากับการศึกษาทุกระดับ ส่วนในมาตรา 27 วรรคสอง ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า สถานศึกษาชั้นพื้นฐานต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

นอกจากนี้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในส่วนที่เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ สรุปได้ว่า ในการจัดการศึกษานั้น จะต้องให้คนไทยเข้าใจประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทยเป็นพลเมืองดี มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และให้สถานศึกษาพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 4 - 7) การให้ความสำคัญเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 นั้น มีจุดหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงของตนเอง และท้องถิ่น ตลอดจนมีความรู้ความสามารถในการคิด การจัดการ และการแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ ทั้งที่เกี่ยวกับตนเองงานอาชีพและการพัฒนาสังคม

จากที่กล่าวมาเกี่ยวกับการจัดการศึกษานั้น จะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษาที่จะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างแท้จริง จะต้องเป็นการจัดการศึกษาที่สอดคล้องและเกื้อกูลต่อชีวิตจริง สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ และสังคมของแต่ละท้องถิ่น กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดนโยบายให้มีการปฏิรูปกระบวนการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน โดยเน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนเกิดทักษะ ประสบการณ์ และมีความสุขในการเรียน สามารถปลูกฝังนิสัยใฝ่เรียน ใฝ่หาความรู้ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะและความสามารถที่พึงประสงค์ โดยเน้นการแสดงออกของนักเรียนและใช้ผลประเมินมาพัฒนานักเรียน และกระบวนการเรียนการสอนในทุกระดับอย่างถูกต้อง รวมทั้งให้หลักสูตรมีความคล่องตัวและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับวิถีชีวิต การประกอบอาชีพที่กำหนดโดยสถานศึกษาและชุมชนอย่างจริงจังและกว้างขวาง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2541: 72) ดังนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาจะต้องจัดทำหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และต้องสนับสนุนการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับแนวการจัดการศึกษาของชาติ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาสาระสอดคล้องและสัมพันธ์กับภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามที่ กรมวิชาการ (2545) กล่าวไว้สรุปได้ว่า ภาษาไทยมีส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระ ได้แก่ กฎเกณฑ์ทางภาษาหรือหลักการใช้ภาษา และส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระที่ช่วยให้เกิดความซาบซึ้งและความภาคภูมิใจในสิ่งที่บรรพบุรุษได้สั่งสมและบอกกล่าวถึงความดี ความงาม การประพุดิตนไว้ในวรรณคดีและคติชน ซึ่งสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ได้แก่ วรรณคดีและวรรณกรรม บทร้องเล่น เพลงกล่อมเด็ก ปริศนาคำทาย เพลงพื้นบ้าน วรรณกรรมพื้นบ้านที่เป็นคติชนหรือภูมิปัญญาทางภาษาที่ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต ตลอดจนความงดงามทางภาษาในบทประพันธ์ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง จะเห็นได้ว่า เนื้อหาภาษาไทยมีความสัมพันธ์กับภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยตรง ดังนั้น ครูจึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญ ในการอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามที่ พรทิพย์ ศิริสมบุญเวช (2541: 1) แสดงทรรศนะไว้ สรุปได้ว่า ในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทยนั้น ครูควรมีบทบาทในการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นให้รู้แจ้ง รู้จริง อีกทั้งมีบทบาทในการส่งเสริมคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนในการสอน ทั้งการสอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยตรงและการสอนโดยการสอดแทรกเรื่องของภูมิปัญญาท้องถิ่นในบทเรียน ทั้งนี้ครูภาษาไทยจะละเลยบทบาทในด้านใดด้านหนึ่งมิได้

จากความสัมพันธ์ของเนื้อหาวิชาภาษาไทยกับภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้น ทำให้ครูภาษาไทยไม่สามารถหลีกเลี่ยงบทบาทสำคัญได้ นั่นคือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมทักษะภาษาไทยขึ้นทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน โดยการนำเอาวิธีการและข้อมูลทางภูมิปัญญาที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามความสนใจและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ดังที่ สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรชัย (2538) กล่าวถึงจิตวิทยาในการเรียนการสอนภาษาไทยระดับมัธยม สรุปได้ว่า นักเรียนระดับมัธยมเป็นเด็กในวัยแรกรุ่นและวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะตัว กำลังเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วทั้งในด้านร่างกายและสติปัญญา นำศึกษา นำสอน และเหมาะที่จะจัดกิจกรรมต่างๆ เป็นอย่างยิ่ง เพราะเด็กกำลังมีความสนใจและความใคร่รู้ใคร่เรียนอย่างกว้างขวาง และมีความสนใจที่จะศึกษาหาความรู้ ดังนั้น ครูจึงต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยให้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก โดยเน้นให้ผู้เรียนได้แสดงออก เพราะวัยนี้เป็นวัยที่ต้องการเป็นที่ยอมรับของเพื่อน การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้แสดงออก ได้แก่ การเล่นนิทาน การทายปัญหา การร้องเพลงพื้นบ้าน การสาธิตประเพณี ศิลปะหรือวัฒนธรรมท้องถิ่น การเข้าไปศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ฯลฯ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ทำให้การเรียนการสอนน่าสนใจมากยิ่งขึ้น เพราะเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ทำให้เกิดความสนุกสนาน อันเป็นผลให้ผู้เรียนสามารถจดจำข้อความรู้ และช่วยให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของภาษาไทย อีกทั้งเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกที่จะช่วยกันธำรงรักษาวัฒนธรรมทางภาษาของชาติไว้ รวมถึงเกิดความภาคภูมิใจในภาษาและภูมิปัญญาไทย

การจัดการเรียนรู้มีหลายวิธีเพื่อที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่จะให้ผู้เรียนเข้าใจและมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมของชาตินั้น ควรให้ผู้เรียนได้รู้จักวัฒนธรรมของตนเสียก่อนที่จะไปรับวัฒนธรรมของชาติอื่นมาใช้ ซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นสิ่งที่สำคัญในฐานะที่เป็นพื้นฐานของวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่เยาวชนไทยควรจะได้รับรู้และอนุรักษ์สืบทอดต่อไป ดังนั้น การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนการสอนภาษาไทยจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้การเรียนการสอนภาษาไทยบรรลุวัตถุประสงค์

ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมาแล้ว ประกอบกับการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เน้นให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งเป็นสาระการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กับภูมิปัญญาท้องถิ่น และการอนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยตรง และเนื่องจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยนั้นมีอยู่จำนวนมาก มีความแตกต่างกันตามท้องถิ่นที่อาศัย ซึ่งในปัจจุบันมีผู้ศึกษา สำนวจ และรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้เป็นหมวดหมู่ มีการจัดให้เห็นลักษณะที่เหมือนและแตกต่างกันตามภูมิภาค นักการศึกษาได้เล็งเห็นความสำคัญในการส่งเสริมให้นำ

ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอน จึงทำการสำรวจ และรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้สำหรับให้ผู้สอนได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปสอดแทรกในการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับท้องถิ่นตามที่กรมวิชาการ (2539) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมและมัธยมศึกษา ซึ่งผลการวิเคราะห์การรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามภูมิภาค พบว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นในภาคเหนือมีจำนวน 37 เรื่อง ภาคใต้มีจำนวน 28 เรื่อง ภาคกลางมีจำนวน 18 เรื่อง ภาคตะวันออกมีจำนวน 7 เรื่อง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวน 34 เรื่อง สังเกตได้ว่า ในแต่ละภูมิภาคมีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการเรียนการสอนจำนวนที่แตกต่างกัน ซึ่งครูในเขตภาคกลางยังนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอนไม่มากเท่าที่ควร อีกทั้งยังไม่มีผู้ศึกษาถึงการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของครูในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยโดยตรง ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิธีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของครูในการเรียนการสอน ตลอดจนปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของครูในการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคกลาง เพื่อรวบรวมและนำผลที่ได้เสนอเป็นแนวทางแก่ผู้บริหารและครูภาษาไทยในการปรับปรุง ส่งเสริม และพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเพื่อสนองเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติในเรื่องการจัดการเรียนรู้ อีกทั้งเป็นการเผยแพร่และอนุรักษ์สืบทอดวัฒนธรรมไทยให้คงอยู่สืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ครูนำมาใช้ในการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคกลาง
2. เพื่อศึกษาการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของครูในการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคกลาง
3. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของครูในการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคกลาง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคกลาง

2. ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ปรากฏในเขตภาคกลาง ซึ่งวิเคราะห์จากเอกสารและตำราต่างๆที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการสำรวจข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นในเขตภาคกลาง และปรับจากที่สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติจำแนกไว้ โดยแบ่งเป็น 5 ประเภท ดังนี้

- 1) ประเภทขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ และศาสนา
- 2) ประเภทภาษาและวรรณกรรม
- 3) ประเภทศิลปกรรมและโบราณคดี
- 4) ประเภทการละเล่น ดนตรี นันทนาการ และการพักผ่อนหย่อนใจ
- 5) ประเภทบุคคลสำคัญ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ และเทคโนโลยีพื้นบ้าน

3. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของครูในการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคกลาง โดยศึกษาครอบคลุมองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผนการสอน 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน 4) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ความรู้ ความสามารถ กิจกรรม ผลงาน ประสบการณ์ ทักษะ ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ เลือกรร ปรับปรุง พัฒนา สัมผัสและถ่ายทอดสืบต่อกันมาเป็นเวลานานของผู้คนในท้องถิ่น รวมทั้งสิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นมาจากวัสดุ อุปกรณ์ และทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น เพื่อนำมาใช้ในการดำรงชีวิต ตลอดจนในการแก้ไขปัญหาต่างๆ โดยมีการประยุกต์ใช้ให้เข้ากับบริบทของท้องถิ่น ทั้งนี้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ปรากฏในเขตภาคกลาง ซึ่งวิเคราะห์จากเอกสารและตำราต่างๆที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการสำรวจข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นในเขตภาคกลาง และปรับจากที่สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติจำแนกไว้ โดยแบ่งเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเชื่อ และศาสนา หมายถึง สิ่งที่เป็นแบบแผนที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาในการดำเนินชีวิต รวมถึงเรื่องของความเชื่อ และเรื่องเกี่ยวกับศาสนาของคน

ในท้องถิ่น ได้แก่ การไหว้ครู มารยาทไทย การแต่งกาย ประเพณีเกี่ยวกับการเกิด ประเพณีเกี่ยวกับการบวช ประเพณีเกี่ยวกับการแต่งงาน ประเพณีเกี่ยวกับการตาย ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีลอยกระทง ประเพณีทอดกฐิน/ผ้าป่า ความเชื่อเกี่ยวกับฤกษ์ยาม ความเชื่อเกี่ยวกับโชคลาง ความเชื่อเกี่ยวกับบาป-บุญ โบราณอุบาย การทำนายฝัน การนับถือผี การสวดมนต์ไหว้พระ การฟังเทศน์ฟังธรรม การทำบุญในวันสำคัญทางศาสนา และการอบรมคุณธรรม/จริยธรรม

2. ประเภทภาษาและวรรณกรรม หมายถึง การสื่อสารด้วยตัวอักษร ได้แก่ ภาษาถิ่น ภาษาชนต่างกลุ่ม จำนวนท้องถิ่น สุภาษิต คำพังเพย คำผวน วาทกรรม ข่าวสารในท้องถิ่น ปรีศนาคำทาย/ผะหมี่ คัมภีร์ใบลาน จารึกอักษร สมุดข่อย/สมุดไทย จดหมายเหตุ ตำรา นิทานพื้นบ้าน ตำนานพื้นบ้าน ร้อยกรองท้องถิ่น วรรณกรรมท้องถิ่น และวรรณคดีโบราณ

3. ประเภทศิลปกรรมและโบราณคดี หมายถึง ผลงานด้านศิลปะสาขาต่างๆ รวมถึงโบราณวัตถุ และโบราณสถานที่สำคัญในท้องถิ่น ได้แก่ ภาพวาดฝาผนัง ภาพเขียนบนผ้า ลายไทย พระพุทธรูป อนุสาวรีย์ วัดในท้องถิ่น เรือไทยภาคกลาง หอพระไตรปิฎก พระตำหนัก/พระราชวัง เรือพระราชพิธี งานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง ตุ๊กตาไทย หัวโขน เครื่องขามสังคโลก เหยียดูกษาปณ์ ศิลปินจิตรกรรม พิพิธภัณฑสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ และโบราณสถาน

4. ประเภทการละเล่น ดนตรี นันทนาการ และการพักผ่อนหย่อนใจ หมายถึง กิจกรรมการแสดงออกที่สร้างสรรค์ขึ้นจากความต้องการผ่อนคลายอารมณ์ และเพื่อฉลองในเทศกาลต่างๆ ของคนในท้องถิ่น ได้แก่ การละเล่นพื้นบ้านของเด็ก การละเล่นพื้นบ้านของผู้ใหญ่ ของเล่นพื้นบ้าน ศิลปะการต่อสู้แบบไทย กีฬาพื้นบ้าน เพลงประกอบการละเล่นของเด็ก เพลงประกอบการละเล่นของผู้ใหญ่ เพลงกล่อมเด็ก เพลงพื้นบ้าน การขับเสภา การเห่เรือ ดนตรีพื้นบ้าน นาฏศิลป์พื้นบ้าน ละครพื้นบ้าน โขน ลิเก หุ่นกระบอก หุ่นละครเล็ก หนังใหญ่ และการท่องเที่ยวแหล่งวัฒนธรรม

5. ประเภทบุคคลสำคัญ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ และเทคโนโลยีพื้นบ้าน หมายถึง ชีวประวัติบุคคลสำคัญ ประวัตินักปราชญ์/วีรสตรีในท้องถิ่น ประวัติของท้องถิ่น การอบรมเลี้ยงดูเด็ก การดูแลตกแต่งบ้าน การทำอาหาร การถนอมอาหาร การใช้สมุนไพรในการรักษาโรค การนวดแผนไทย การจักสาน การทอผ้าไทย การผลิตทองรูปพรรณ การทำเครื่องปั้นดินเผา การทำเครื่องมือในการประกอบอาชีพ การประดิษฐ์เครื่องผ่อนแรง การเพาะปลูกพื้นบ้าน การบวชป่า การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การเกษตรแบบผสมผสาน/เกษตรทฤษฎีใหม่ และสิ่งปลูกสร้าง

การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของครูในการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หมายถึง การที่ครูจัดกิจกรรมและประสบการณ์ต่างๆให้นักเรียน โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นในเขตภาคกลางมาใช้ในการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งครอบคลุม

องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน คือ การวางแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

ภาคกลาง หมายถึง ภูมิภาคที่ครอบคลุมพื้นที่ 22 จังหวัด ในเขตภาคกลางของประเทศไทย ได้แก่ กรุงเทพมหานคร กำแพงเพชร ชัยนาท นครนายก นครปฐม นครสวรรค์ นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา พิษณุโลก เพชรบูรณ์ ลพบุรี สมุทรปราการ สมุทรสงคราม สมุทรสาคร สระบุรี สิงห์บุรี สุโขทัย สุพรรณบุรี อ่างทอง และอุทัยธานี

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นำมาใช้ในการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคกลาง
2. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของครูในการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคกลาง
3. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของครูในการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคกลาง
4. เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของครูในการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคกลาง ให้ดียิ่งขึ้น
5. เพื่อให้ครูเห็นแนวทางของการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมากยิ่งขึ้น
6. ผลที่ได้จากการวิจัยเป็นแนวทางให้ครูนำไปประยุกต์ใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆต่อไป